A TANTÁRGY ADATLAPJA

1. A képzési program adatai

1.1 Felsőoktatási intézmény	Babeş–Bolyai Tudományegyetem
1.2 Kar	Bölcsészettudományi Kar
1.3 Intézet	Magyar Néprajz és Antropológia Intézet
1.4 Szakterület	Kultúratudományok
1.5 Képzési szint	Alapképzés
1.6 Szak / Képesítés	Kultúratudomány

2. A tantárgy adatai

2.1 A tantárgy neve			**LLC1124** A kultúratudományok kutatásmódszertana				
2.2 Az előadásért felelős tanár neve			——				
2.3 A szemináriumért felelős tanár neve			dr. Czégényi Dóra és dr. Szabó Á. Töhötöm				
2.4 Tanulmányi év	I.	2.5 Félév	1.	2.6. Értékelés módja	kollokvium	2.7 Tantárgy típusa	A (alap~) Kö (kötelező)

3. Teljes becsült idő (az oktatási tevékenység féléves óraszáma)

3.1 Heti óraszám	2	melyből: 3.2 előadás	0	3.3 szeminárium/labor	2
3.4 A tantervben szereplő össz-óraszám	28	melyből: 3.5 előadás	0	3.6 szeminárium/labor	28
A tanulmányi idő elosztása:					óra
A tankönyv, a jegyzet, a szakirodalom vagy saját jegyzetek tanulmányozása					10
Könyvtárban, elektronikus adatbázisokban vagy terepen való további tájékozódás					18
Szemináriumok / laborok, házi feladatok, portfóliók, referátumok, esszék kidolgozása					15
Konzultáció					2
Vizsgák					2
Más tevékenységek:					0
3.7 Egyéni munka össz-óraszáma	47				
3.8 A félév össz-óraszáma	75				
3.9 Kreditszám	3				

4. Előfeltételek (ha vannak)

4.1 Tantervi	•
4.2 Kompetenciabeli	•

5. Feltételek (ha vannak)

5.1 Az előadás lebonyolításának feltételei	• ——
5.2 A szeminárium / labor lebonyolításának feltételei	• jelenlét (a szemináriumokon való aktív részvétel) • infrastruktúra (terem, tábla, laptop, vetítő)

6. Elsajátítandó jellemző kompetenciák

Szakmai kompetenciák	**C3.1**: A szaktudás átadásában (ti. annak ismertetésére, kifejtésére) legalkalmasabbnak vélt eljárások felismerése, valamint alkalmazásuk sajátosságainak és következményeinek tudatosítása. **C4.1**: A kritikai kultúrakutatás alapfogalmainak, módszereinek és elméleteinek (be)azonosítása, illetve meghatározása. **C4.2**: A kritikai kultúrakutatás fontosságának felismerése, sajátosságainak beazonosítása a társadalom- és kultúratudományok tudomány- és kutatástörténeti kontextusában.
Transzverzális kompetenciák	**CT1**: A szakmai feladatok kijelölt határidőn belüli hatékony és felelősségteljes teljesítése/megvalósítása a tudományos tevékenység etikai elveinek tiszteletben tartásával és a szakszerű hivatkozás szabályainak szigorú alkalmazásával (gyakorlati jellegű tevékenységek során a magyar /hangsúlyosan a népi és a populáris/ kultúra különböző területein fellelhető, gyűjthető és értelmezhető jelenségek áttekintése; lehetséges kutatási témák körvonalazása és módszertani megközelíthetőségének megvitatása). **CT2**: A csoporton belüli, illetve a személyközi (interperszonális) kommunikációs készségek fejlesztése és a csoportmunka keretében felvállalható szerepek kialakítása.

7. A tantárgy célkitűzései (az elsajátítandó jellemző kompetenciák alapján)

7.1 A tantárgy általános célkitűzése	Megismertetni a hallgatókat a kultúrakutatás alapvető technikáival és eljárásaival, illetve olyan fogalmi háló birtokába juttatni őket, amelyre a szakterületi tanulmányok kutatásmódszertani sajátosságai (is) ráépíthetők.

7.2 A tantárgy sajátos célkitűzései	• A kultúratudományok (hangsúlyosan a néprajzi és az antropológiai) kutatásmódszertanának ismertetése és megvitatása. • A szakterminológia és a különböző módszertani paradigmákra vonatkozó tudnivalók elsajátíttatása. • A jelenkori kutatások összefüggéseinek (kritikai és összehasonlító) áttekintése a társtudományok tükrében. • A gyakorlati jellegű tevékenységek során a magyar (hangsúlyosan a népi és a populáris) kultúra különböző területein fellelhető (gyűjthető, értelmezhető) jelenségek körvonalazása. • Lehetséges kutatási témák felismertetése, beazonosítása és módszertani megközelíthetőségének megvitatása (egy kutatás megtervezése).

8. A tantárgy tartalma

8.1. Előadás	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
——	——	——
Könyvészet ——		
8.2. Szeminárium	**Didaktikai módszerek**	**Megjegyzések**
1. A szemináriumi témakörök és olvasmányok ismertetése, a gyakorlati tennivalók/feladatok megbeszélése.	interpretatív **magyarázat**	segédeszköz: sokszorosított tervezet
2. Az *etnográfia* mint kutatásmódszertan és gyakorlat. • a hétköznapi megismerés és a tudományos kutatómunka ismérvei • a módszeresség kérdése • a kutatás induktív és deduktív modellje	leíró, értelmező és okfeltáró **magyarázat**, illetve **szemléltetés, megbeszélés**	segédeszköz: térképek, fényképek, diasor
3. A keresés útvesztői, a tervezés buktái és a szervezés nehézségei • kutatás és kutathatóság: a kutatás megtervezése, illetve a kontroll megteremtésére tett próbálkozások (előnyök, hátrányok, etikus eljárások) • felkészülés a terepmunkára: előzetes adatgyűjtés	**kiselőadás** leíró, értelmező és okfeltáró **magyarázat**, illetve **szemléltetés, megbeszélés** és **vita**	segédeszköz: térképek, fényképek, diasor
4. A (kultúra)kutatás mint „work in progress” (WIP) Menjünk, vagy ne menjünk be a lelkészhez / polgármesterhez / tanítóhoz? • a közösségbe való bekerülés és a helyi segítők kérdése • az interjúalanyok azonosítása, megtalálása • tegyük érdekeltté őket, de legyünk őszinték (a kutatói etika) • az angolna típusú beszélgetőtárs és egy szilágysági kutatás tapasztalatai	**kiselőadás** leíró, értelmező és okfeltáró **magyarázat**, illetve **szemléltetés, megbeszélés** és **vita**	segédeszköz: térképek, fényképek, diasor
5. Olvasási stratégiák, tájékozódási technikák, „haladó” könyvtárhasználat Hogyan használjuk a könyvtárat, az archívumokat és az adatbázisokat? (Az önálló kutatás és a vonatkozó szakirodalom, valamint az írott források alkalmazása.) • elsődleges és másodlagos források • tájékozódási technikák (a források fellelhetősége), olvasási stratégiák, cédulázás és a bibliográfiai adat • Hogyan készítsünk bibliográfiát? • az adathitelesség és az etikus (le)hivatkozás	**kiselőadás** leíró, értelmező és okfeltáró **magyarázat**, illetve **szemléltetés, megbeszélés** és **vita**	segédeszköz: térképek, fényképek, diasor
6. Megfigyelési technikák az empirikus kultúrakutatásban Megfigyelési technikák és *action research*: mit tanultam egy erdei „sétából”? • Mi számít adatnak és mit figyelünk meg? • Hogyan veszünk részt? • A terepnapló fontossága.	**kiselőadás** leíró, értelmező és okfeltáró **magyarázat**, illetve **szemléltetés, megbeszélés** és **vita**	(terv)szimuláció
7. Adatgyűjtési módszerek. Az interjúkészítés • a közlésalapú adatgyűjtés alapelvei és jellemzői (az interjú mint kutatási módszer) • az interjúk fajtái: strukturált mélyinterjú, ill. vezérfonal-interjú; oral history és narratív interjú; félig strukturált interjú	**kiselőadás** leíró, értelmező és okfeltáró **magyarázat**, illetve **szemléltetés, megbeszélés** és **vita**	segédeszköz: térképek, fényképek, diasor
8. Fókuszcsoport • készítsünk közösen fókuszcsoportos interjút • sikeres és sikertelen fókuszcsoportok	**kiselőadás** leíró, értelmező és okfeltáró **magyarázat**, illetve **szemléltetés, megbeszélés** és **vita**	interaktív tevékenység(ek)
9. „A minden embernek kijáró különösség” ürügyén • az életútinterjú • (adat)egyediség és reprezentativitás • interjúátírási eljárások • kódolás és adatvédelem	**kiselőadás** leíró, értelmező és okfeltáró **magyarázat**, illetve **szemléltetés, megbeszélés** és **vita**	segédeszköz: térképek, fényképek, diasor
10. Kiberkultúra és (n)etnográfia • a „homo digitalis” és a „homo interneticus” új forrásai, rendhagyó terepei és sajátos módszertana • az internetes források szakszerű és etikus hivatkozhatósága	**kiselőadás** leíró, értelmező és okfeltáró **magyarázat**, illetve **szemléltetés, megbeszélés** és **vita**	interaktív tevékenység(ek)
11. Hogyan értjük/értsük meg a másikat? Hányfélék a roma közösségek? • roma társadalmi értékek és világnézetek • Hogyan (ne) kutassunk roma közösségekben? • élmény-közeli (émikus) és élmény-távoli (étikus) fogalmak a megértésben	**kiselőadás** leíró, értelmező és okfeltáró **magyarázat**, illetve **szemléltetés, megbeszélés** és **vita**	segédeszköz: térképek, fényképek, diasor
12. Fényképezőgép és kamerahasználat Dokumentálunk, vagy részt veszünk? • az érzelmek a terepmunkában és a végeredményben • dokumentumfilm, etnográfiai film • film és akcióantropológia	**kiselőadás** leíró, értelmező és okfeltáró **magyarázat**, illetve **szemléltetés, megbeszélés** és **vita**	dokumentumfilm megtekintése
13. Hogyan alkossunk meg egy tudományos szöveget? Lépések, technikák. Dolgozzunk együtt, és vigyük vissza az eredményeket!	**interaktív tevékenység**(**ek**) kérdések, beszélgetés, félévi tevékenység közös **kiértékelés**e	interaktív tevékenység(ek)

• közmeghallgatás, közös alkotás, kísérleti ökonómia • elboldogulni a helyi adminisztrációval		
14. A cselekvési minták előzményeiről és azok tanulságairól.		Kollokvium.

Kötelező könyvészet

A. Gergely András: Kutatásetika és et(n)ikai kutatások – hiány, avagy legitimitás? *antro-pólus* 1(1). 2016. 50–71. http://epa.oszk.hu/03100/03107/00001/pdf/antropolus_2016_01_050-071.pdf

Babbie, Earl Robert: *A társadalomtudományi kutatás gyakorlata*. (6. átd. kiad. utánny.) Balassi, Budapest, 2008.

Borsányi László: A megfigyelés az antropológiai terepmunkában. *Kultúra és Közösség* 5(4/1). 2000/2001. 77–83.

Kovács Éva (szerk.): *Közösségtanulmány. Módszertani jegyzet*. (Regio Könyvek.) Néprajzi Múzeum – PTE-BTK Kommunikáció- és Médiatudományi Tanszék, Budapest–Pécs, 2007. http://kisebbsegkutato.tk.mta.hu/uploads/files/olvasoszoba/regiokonyvek/kozossegtanulmany.pdf

Fél Edit: A saját kultúrájában kutató etnológus. *Ethnographia* 102(1). 1991. 1–8. http://apps.arcanum.hu/app/ethnografia/

Feischmidt Margit – Kovács Éva (szerk.): *Kvalitatív módszerek az empirikus társadalom- és kultúrakutatásban*. Egyetemi tankönyv és szöveggyűjtemény. 2007. [Digitális tankönyv, PTE-BTK Kommunikációs Tanszék, Budapest/Debrecen. PTE BTK Kommunikáció- és Médiatudományi Tanszék anyaga. http://mmi.elte.hu/szabadbolcseszet/index.php?option=com_tanelem&task=all&id_tananyag=53]

Geertz, Clifford: *Az értelmezés hatalma*. *Antropológiai írások*. [Osiris Könyvtár, Antropológia sorozat. (2., jav. kiad.) Vál., összeáll. Niedermüller Péter.] Osiris, Budapest, 2001.

Letenyei László (szerk.): *Településkutatás,* I–II. *Módszertani kézikönyv és szöveggyűjtemény*. (TeTT könyvek.) L'Harmattan, Budapest, 2004, 2006, 2008. http://www.tettconsult.eu/new/szoveges_htm/telepkutatas.htm

Mátyus Imre: Terepcsere. A terep fogalmának átértékelődése a virtuális etnográfiában. *Replika* 90–91(1–2). 2015. 27–37. http://www.replika.hu/replika/90-91-03

Szabó Á. Töhötöm: Határaink. Egy csoportkultúra megalkotása. *Korunk* 17(9). 2006. 8–15. http://epa.oszk.hu/00400/00458/00117/1815.html

Tesfay Sába: Egy *halfie* antropológus dilemmája. *antro-pólus* 2(1). 2017. 171–198. http://epa.oszk.hu/03100/03107/00002/pdf/antropolus_2017_01_171-198.pdf

Ajánlott könyvészet

Beck Mihály: Kutatás, módszertan, etika. *Magyar Szemle* II(7).1993. 686–695. http://www.magyarszemle.hu/cikk/kutatas_modszertan_etika

Bíró A. Zoltán: Metodológiai eljárások és problémák az egyetemi hallgatók terepmunka gyakorlatának szervezésében. (Egy képzési program módszertani tapasztalatai). *Antropológiai Műhely* 8. 1995. 9–36.

Clifford, James: Térbeli gyakorlatok (terepmunka, utazás). *Magyar Lettre International* 49/nyár/. 2003. 11–17. http://www.c3.hu/scripta/lettre/lettre49/clifford.htm, ill. http://epa.oszk.hu/00000/00012/00033/clifford.htm

Cserné Adermann Gizella: A kutatásmódszertan dilemmái. *Tudásmenedzsment* 5(2). 2004. 11–18. http://epa.oszk.hu/02700/02750/00010/pdf/EPA02750_tudasmenedzsment_2004_02_011-018.pdf

Dörnyei Krisztina – Mitev Ariel: Netnográfia avagy on-line karosszék-etnográfia a marketingkutatásban. *Vezetéstudomány* 41(4). 2010. 55–68. https://core.ac.uk/download/pdf/12355260.pdf

Eriksen, Thomas Hylland: A terepmunka és értelmezései. In uő: *Kis helyek – nagy témák. Bevezetés a szociálantropológiába*. (Társadalomtudományi Könyvtár.) Gondolat, Budapest, 2006, 40–58.

Godelier, Maurice: Szociálantropológia vagy kultúrakutatás? Francia, brit és amerikai etnográfia. *Lettre* 43/tél/. 2001. http://epa.oszk.hu/00000/00012/00027/godelier.htm

Gyurgyák János: *Szerkesztők és szerzők kézikönyve*. (Osiris Kézikönyvek. 2., átdolgozott kiadás.) Osiris, Budapest, 2005.

Huszár Zsuzsanna: A munkanapló és a terepnapló a kvalitatív kutatások eszköztárában. *Iskolakultúra* 15(12). 2005. 114–124. http://epa.oszk.hu/00000/00011/00099/pdf/iskolakultura_EPA00011_2005_12_114-124.pdf

Kaschuba, Wolfgang: *Bevezetés az európai etnológiába*. (Antropos) Csokonai, Debrecen, 2004.

Kovács Tímea, N.: *Helyek, kultúrák, szövegek: a kulturális idegenség reprezentációi*. Csokonai, Debrecen, 2007.

Kutrovátz Gábor – Láng Benedek – Zemplén Gábor: *A tudomány határai.* (Második, bővített kiadás.) Typotex, Budapest, 2009.

Mihăilescu, Vintilă (coord.): *Etnografii urbane. Cotidianul văzut de aproape*. (Seria Collegium. Sociologie. Antropologie.) Polirom, Iaşi, 2009.

Szabó Á. Töhötöm: „Akció indul!" A történet kisajátítása az etnográfiai értelmezésben. *BUKSZ* 20(2). 2008. 125–130. http://epa.oszk.hu/00000/00015/00050/pdf/03b_szabo.pdf

Webster, Frank: Making Sense of the Information Age. Sociology and Cultural Studies. *Kultúra és Közösség* 7(4). 2003. 5–14. [Ua. In *Information, Communication & Society* 8(4). 2005. 439– 458. http://www.soc.uoc.gr/socmedia/zambarloukou/A001K/Webster.pdf

Z. Karvalics László: Az internet társadalom-tudománya. *Korunk* 16(6). 2005. 35–41. http://epa.oszk.hu/00400/00458/00102/2005honap6cikk1005.htm

9. A szakmai testületek és a szakterület reprezentatív munkáltatói elvárásainak összhangba hozása a tantárgy tartalmával.

- A tantárgy tartalmilag összhangban van mind az érvényben lévő hazai tanrend tanegységeivel, mind a magyar és nemzetközi felsőoktatási intézményekben oktatott (azonos vagy hasonló) tanegységekkel.
- A tantárgy tartalma a nemzetközi és a magyar néprajzi szakirodalom klasszikus és kortárs kiadványaira (kézikönyvekre, forráskiadványokra és periodikákra) egyaránt alapoz.
- A szemináriumért felelős két egyetemi oktató a tudományterület szakembereként tartódik számon (l. tudományos cím, publikációs lista, hazai és nemzetközi konferenciaszereplés, kutatási projektek).

10. Értékelés

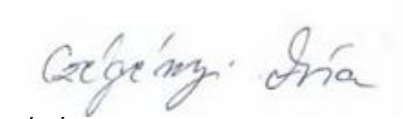
Tevékenység típusa	10.1. Értékelési kritériumok	10.2. Értékelési módszerek	10.3. Aránya a végső jegyben
10.4. Előadás	——	——	——
10.5. Szeminárium	A tananyag ismerete, problematizálása.	Kollokvium.	40%
	Kijelölt feladatok teljesítése a félév során.	Egy kutatás megtervezése, illetve	40%

		interjúkészítés és a rögzített hanganyag lejegyzése.	
	A szemináriumokon való aktív részvétel. • munkavégzés, magatartás • önállóság • együttműködés • hatékonyság	A diákok munkájának nyomon követése.	20%

10.6. A teljesítmény minimumkövetelményei

- az alapfogalmak ismerete, adekvát használata
- a társadalom- és kultúrakutatási módszerek beazonosításának, bemutatásának és értékelésének képessége
- a kijelölt feladatok határidőn belüli teljesítése a tudományos tevékenység etikai elveinek tiszteletben tartásával és a szakszerű hivatkozás szabályainak szigorú alkalmazásával

Szervezési részletek, kivételes helyzetek kezelése
A vizsgára való jelentkezés előfeltétele: a szemináriumok látogatása, valamint a kijelölt feladat határidőre történő teljesítése.
A háromnál többször, igazolatlanul hiányzó hallgatóknak (mintegy pótlásként) külön kijelölt feladatokat kell teljesíteniük.
A csalás a vizsgáról való azonnali kizárást, a naplóba pedig az 1 (egyes) érdemjegy bevezetését eredményezi.

Data completării Kitöltés dátuma	**Semnătura titularului de curs** Előadás felelősének aláírása	**Semnătura titularului de seminar** Szeminárium felelősének aláírása
2020.04.09.		 CZÉGÉNYI Dóra egyetemi adjunktus, Ph.D. SZABÓ Á. Töhötöm egyetemi adjunktus, Ph.D.

Data avizării în departament Intézeti jóváhagyás dátuma	**Semnătura Directorului de Departament** Intézetigazgató aláírása
2020.04.16.	 SZABÓ Á. Töhötöm egyetemi adjunktus, Ph.D.

Data avizării la Decanat Dékáni jóváhagyás dátuma	**Semnătura Prodecanului responsabil** Felelős dékánhelyettes aláírása	**Ştampila facultăţii** Egyetem pecsétje
2020.04.30.	 CZÉGÉNYI Dóra egyetemi adjunktus, Ph.D.	